

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-
12. sz. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

B lyegtelen levelet nem fo-
gadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Janosi-utca 35.,
illetve Kispást-tér 4. sz. alatt
R. Vozáry Gyula tanárnál. — Ide
intezendők a kiadóhivatalt illető
előrefizetés, hirdetésny. nyilttér
és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor tér-
fogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Jánosi-utca Czikora-féle házban, nem különben minden hazai pósthivatal.
Az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány uján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Kiáltó szó a pusztában.

Elkomorító képek tűnnek fel lelki szemünk előtt, ha átlapozgatjuk az emberi élet nagy könyvét, mely a mai modern kor ferde világuézleteivel van felítve. A kölesönös egyetértés és egymás iránti bizalom idegen eszmévé vált az emberek előtt, kiknek szíve, e kufár világban, többnyire a rideg közönynek lett otthonává. Kicsinylőleg mosolygunk, ha a régi szokások és elvekről halunk beszélni, mikor még az emberek annyira jumborok és együgyűek valának, hogy a pusztá becsületszóra s néma kézszorításra hajlandók voltak pénztárikaikat kamat nélkül is megnyitni szorongott anyagi viszonyok közé jutott embertársaik előtt. Ma már az efféle nagylelkűség gyakorlása valódi merénylet volna egyesektől, merénylet önmaga és családja ellen, mert a régi erkölcsök átalakultak, új mezbe öltöztek, elanyyira, hogy hinni és bízni, nemritkán a képtelenségek közé tartozik.

Szomorú, nagyon szomorú ezen tétel felállítására, — de való.

A mai kor az anyagiság kora; önzetlen jószívűsügből, az önhaszonlesés teljes háttérbeszorításával cselekedni valamit embertársainkért, szinte nevetséges dolog; ha segínyt nyújtunk valakinek, azt nem könyörület és részvétből tesszük, hanem azért, mert abból bizonyos mennyiségű hasznot remélünk. Az ilyen komoran rideg nézetek és számítások szülték aztán azon sajnálatos állapotokat, melyek ugy a szűkebb körökben, mint a tágasabb értelemben vett társadalmi életben manapság tapasztalhatók.

Rége, mikor még a becsületszó többet ért minden bélyeges kötelezvénynél; mikor még nem volt ok felebarátaink őszinte ígéretében, nemesszívűségében kételkedni; rége — mondjuk — ha a megszorult családapa segélyért folyamodott ismerőséhez, elég volt a kötelezettség teljesítésének szóbeli elvállalása vagy egy meleg kézszorítás, míg ma jóállókkel ellátott váltókra van szükségünk, hogy zilált anyagi helyzetünk-ből egy rövid időre kiszabaduljunk. Ma a becsületszó semmi, a váltó minden. Ez uralja a világot!

1840-től 1867-ig csak a kereskedők ismerték a váltót; a nép zöme alig tudott valamit

annak létezéséről. Ma már, kevés kivétellel, mindenki ismeri színéről-színre; ez lett a modern civilizált kor egyik imádságkönyve! De meg is látszik „áldásteljes“ hatása az emberiségen, mert mióta közforgalomba jött, egész családok, sőt községek pusztulnak el vagyoniilag. Köny köny után pereg le az arzonon, melyeket többnyire a lelketlen uszorások facsarnak ki a hálóba került áldozatok szemeiből. Talán soha sem hangzott drága magyar hazánkban annyi süketítő dobpergés, mint manapság; talán sohasem maradt anynyi család hajléktalanul a kaján uszorások üzemei miatt, mint ezekben a váltó-uralgta évtizedekben.

Fennálló törvényeink nem képesek a bajt kellőképpen orvosolni, mert a pénzüzerek okosabbak, előrelátóbbak annak hiányos intézkedéseinel, nem hívják tanukata kölesönpézt átadására, hanem négyszem között leolvassnak egy bizonyos összeget, melynek aztán kétszeresét teszik kövételbe. A szegény megszorult áldozat még ezt is örömmel fogadja, csak hogy egyidőre megszabaduljon a zaklatásoktól. Csoda-e, ha ily fatális körülmények között ott hagyja szülőtte földjét, azt a földet, hol apái, anyái nyugosznak, s elmenekül messze tájra, ismeretlen vidékre, melynek göröngyeit sohasem tapodták hozzátartozói, s melynek légköre idegen reá nézve teljesen!

Bizony nem csoda, hanem okszerű következménye a mostoha viszonyoknak.

Igen helyesen cselekednek azok a községek, melyek segély-egyleteket alakítanak kebelökben, mert ezek felállításával könnyebben megmenekülnek a lelketlen uszorások karmai közül.

De kérdem, hány olyan község van ebben a mi meglehetősen terjedelmű megyénkben, ahol segély egyletek működnek? Alig egynehány, a többi bizony csak a takarékpénztárak 8—10-es kamataira vagy még inkább az üzerek átkos kölcsönére van utalva.

Teleszájjal panaszkodunk, sőt jajgatunk is az általános elszegényedés miatt, de azért nem cselekszünk semmit, nem nyulunk valamely nemesebb eszközök után, melyekkel orvosolhatnók bajainkat!

Akiket szerencsésük vagy kvalifikáltságuk kimagasló polezra helyezett a társadalomban,

azoknak kellene a tevékenység küzdterére lépni s oda működni, hogy a segély-egyletek minél több községben megalakuljanak.

Honatyáinknak pedig az lenne egyik elődázhatlan kötelessége, hogy szabályoznák a váltóügyet azáltal, hogy a magán hitelezők csakis a közjegyzők vagy más ezekhez hasonló törvényes személyek előtt adhatnák át feleiknek a kölesösszeget s ott állíthatnák ki váltójukat az engedélyezett kamattal beszámításával, — minden egyéb magán uton, tehát törvényes közeg jelenléte nélkül kiállított váltók, értéktelenekeké válnának.

Igy, csakis így lehetne elejét venni a sok galád visszaéléseknek s az ezekből származó sűrű könyhullatásoknak és süketítő dobpergéseknek!

Mert nyiltan állíthatjuk, hogy sohasem volt nagyobb alkalom adva a vétkes cselekedetek, üzérkedések gyakorlására, mint manapság, mikor a váltó-jog tágas köpenye alatt a törvény fedezetével nyilik alkalom népünk kifosztogatására! +

A magyar nyelv érdekében.

Egyes polgárok és az egész ország érdeke, hogy itt mindenki — értse és beszélje a magyar nyelvet, hogy az ország nyelvben és szellemben magyar és erős legyen, mert tagadhatatlan, hogy, ámbár egyes nem magyar ajku helyeken öröndetes és díszetretre méltó módon terjed a magyar nyelv, magyarosodik a nép, az ország lakosságának jelentékeny része még nem — beszél magyarul, nyelvben, szellemben megmagyarosodni nem tudott, a mi nem egy esztendő, hanem századok mulasztása. Korunk kétségkívül észre veszi a nagy mulasztást és hátramaradást s a magyar nyelv tanítására, a hazafias szellem ébresztésére és terjesztésére, s itt—ott mutatkozó hazafiatlan mozgalmak ellensúlyozására, a haszontalan lármák csillapítására és a lármázók elhallgattatására, gondot kezd — fordítani.

Az országos törvény évekké elelőtt kimondta a magyar nyelv tanításának kötelezettségét minden iskolában s ma már alig van iskola, melyben ne taníttatnák, de tagadhatatlan, hogy a mi eredmény ez uton mai napig eléretett, az a törvény intenciójához képest is általában nem sok, mert nines meg mindenütt kívánt hatása, illetőleg a tanításnak kívánt — eredménye. — Ma még igen sok iskola van az országban, melyekben a magyar nyelv kötelezőleg taníttatik, az iskolás gyermekek tudnak néhány magyar szót és vokabulomot, tudnak némelyek jó napot vagy jó estét mondani — ugyan, de, a mi fő volna, magyarul beszélni és társalogni nem.

Nézetem szerint pedig így lesz ez mindaddig, míg a mostani népiszkolai rendszer a tömörked tantárgy és tananyag terheléssel, őli egy a tanítók mint a tanítványok

moulins szobrát csak imént leplezték le ott, hol első forradalmi beszédét tartá, Coligny férfiás jellemének emléket új márványszobor örzi szemben a Louvre-vel. Gumbetta szobrát a Tuillieriak udvarára helyezte a kegyelet, a mi talán sok egy kevéssé, de e hibát a szobor szépségeiért megbocsátni hajlandók vagyunk.

A középületekről felénk szöllő föliratok: „Szabadság, Egyenlőség, Testvériség“ szintén figyelmeztethetnek arra, hogy e nép tud teremteni nemes ideálokat, s bírja azokért vért is ontani. A kezdő utazó azonban rendszerint nem látja a fát az erdőből. Kicsinyes dolgok kötik le figyelmét, de kielégülést nyerhet Párisban is.

Nem esodálatosak-e azon nagy raktárak mint a Louvre, Printeps, Belle Jardinière, hol föl van halmozva minden mit szemünk kívánhat, melyek mindenkiben százkara megy a szolgák, hivatalnokok, és elárúsítónok száma, s a melyek a világ minden zugába elküldik a Francia ipar és izlés termékeit. Gondoljuk csak el mennyi ügyesség, gyakorlati érzék, sőt genialitás kell ily üzletek vezetéséhez és fölvirágoztatásához. Mindenek alapját a rend és szoliditás képezi. A francia mint kereskedő ki nem fárad, az udvariasságban és találékonyaságban annyira megy, hogy a nagy magasnevekben még éttermek is vannak berendezve a vevők számára, sőt billiard-szobák a férfiaknak szórakozásul, hogy feleségeiknek legyen ideje és alkalm minél többet költeni. A Louvre mindazt, ki legálabb öt frankért vásárolt nála, saját aranyos hajóján ingyen viszi a kiállításra. A mi bizonyára sokakat vonz oda.

A kiállításoknak meglehetősen elkopott, lejárt eszméjét a francziák sikerrel vették kezökbe. Azon figyelem-nél fogva mit külsőre fordítanak, itt is gondjuk volt reá, hogy a forma megkapó legyen. Ez sikerült is.

A központi kupola merész emelkedése, élettelen gazdag szobrai lengő zászlóival, a köré csoportosuló épületek halvány kék színeikkel, a fontaine, virág ágyak, Eiffeltorony, a Trocadero kiemelkedő arcadjai, este a tündéres fény, mely az egészet átkarolja — olyan keret, mely

TÁRCSA.

Páris, augusztus hó.

Nem először vagyok „a világ fővárosában.“ mind a mellett meglep. elbődít a fény, ragyogás, élénkség, mely e sokat szenvedett város utcait eltölti.

A boulevardok fáinak gyér lombjai között áthatolva, márvány asztalok nyüzsgő népére hull a villamos lámpák ezüst világa. Kiöltözött „dámák“, hajlékony termetű férfiak, kiknek látszik, hogy járták az élet iskoláját, — lepik el a sorba rakott asztalokat. Kevesen isznak kávé, többségük abszynthet fogyaszt, mely zöldre festi a hozzá töltött vizet, felkorbácsolná talán még a halottak véréit is. Mások a hírhedt „Amer Picot“ fogyasztják. Kellemes ital, melynek keserűségét elveszi a hozzá töltött curaçao, kedélyes hangulatba ejti az ivót. Sok hódol Gambriusnak is, bár Párisban a sör drága, 40—50 centime egy pohárral, mit megfejt a vám magassága. Franciaországban ugyanis jó sört, dacára a próbálgatásnak — előállítani nem sikerült. Próbáltam inni párszor, de kellemesnek találni nem bírtam soha.

Az asphalttal szegett kocsiuton nehéz omnibuszok, döcögő fiacrek fénylő, fekete és fehér ezilindereikkel, közbe fényes magánfogat, benne a párisi divat utolsó virágaival díszes delnő, monoclis férfi, elegans lenézéssel tekintve azokra, akiket mulattat még az is, mit ő már oly rég megun, elunt.

A kocsisor a végtelenbe nyulik, de csak ritkán kuszálódik össze. A polizezman kezének egyetlen mozdulatára megáll az egész, ut nyilik a sietve átfutó gyalogosoknak, aztán rohan ismét tovább.

A fák alatt a trottoir szélében hömpölyög az élet árja. Harsány torku házalók kínálják áruikat. „Az egész kiállítás egy frank! tessék uraim!“ Legyezőket, ugró babákat, pasquilleokat, gombokat, cravatheokat kínálnak mások. Legszerényebbek azonban az újságáruilók, s ha va-

laki nem röstel megvenni egy-egy példányt mindazon lapokból, mit egy este neki elkinálnak, a napisajtó könnyebb fajtáival ismeretséget köthet azonnal.

Boulanger lapját a Cocarde-at esomóstól veszik, hisz épen ma itélték el a brav' generalt a felsőházban: nem kevesebb figyelemben részesül Rochefort lapja az Intransigeant, a Republique française, a France, az Egalité dühösen communista lap és csaknem számtalan társaik is. Ha valaki fogalmat akar magának szerezni a vélemények azon változatosságáról, melyet Franciaország felmutatni bír, olvassa át csak egy nap e hírlapokat, s el kell bámulni rajta. Mert ezen fény, mit sokan hibául, hátrányul rónak föl, az én szememben nem az, sőt előny, a nemzet erejének mutatója. Képvisele van minden árnyalat, érvényesíteni törekszik érdekeit minden párt. Sehöl lemondás, sehöl gyávaság. A dörgő vezérezikkek mögött a legtöbb esetben a meggyőződés áll. Majd ha a mai, politikai tekintetben chaoticus állapotok tisztázódtak, ha egy iránynak sikerül megszilárdulva a hatalmat tartósan kezébe ragadni, akkor annak az erőnek, elmelelnek és erkölcsi bátorságnak, mely ma jó részben az egymás elleni harcban emésztdődik el, jó hasznát veszi majd a gallok büszke nemzete.

Találkoztam Magyarokkal, kiknek Párisnál jobban imponált a schaffhauseni vizesés, a maga mérsékelt veszéylei, szép, de egyáltalán nem nagyszerű környezetével. Hiszen megeshetik minden, de hogy Páris oly produktuma a francziák szorgalma, takarékosága, fejlett aestheikai izlése, érénye és büneinek, mely a maga nemében páratlanul áll, az bizonyos, és miután az emberhez az ember, és az, mit alkotott, áll legközelebb, hatásának mélyebbnek kell lenni annál mint egy vizesés, egy hegyszuesről nyiló kilátás és hasonló élvezetek nyújthatnak. Hanem persze érezni kell azt a mélységet és nagyságot, mit a Párisban élők jelleme és kedélyvilága magában rejt.

A szépek és nagyok cultusa, melyért Páris oly sokáig volt híres, ki nem halt maig sem. Camile Des-

tettét, lelkét, s csak kevés időt juttat a magyar nyelv tanítására: míg valamennyi iskolában fel nem használtatnak — azonvezér könyvek, mely a magyar nyelv sikeres tanításához a legjobbak és legelőnyösebbeknek látszanak és bizonyulnak s míg a tanítók a megérdemelt — munkáért kellő fizetésben vagy legalább bizonyos jutalmakban nem részesülnek, úgy pedig, hogy nemesek egy kettő kapja meg, míg a többinek, a kik talán nem kissébb eredményel tanították a magyar nyelvet, mi sem jut, s bizonyára elesik a kedvök az ügybuzgókodástól, mert hiába, bár az öntudatos tanító nem jutalomért dolgozik, de mégis jól esik az a néhány frt s talán még jobban az elismerés.

Igy állván a dolog, pedig úgy állanak, a miről a középiskolai, gymnasiumi tanár urak is adhatnak tán némi bizonyosságot, tekintettel azon nem magyar ajku, tót vagy — német gyermekekre, a kik a falusi iskolákból a gymnasium első osztályába jönnek ugyszólván először magyarul tanulni, holott már a tantárgyakban kellene haladni, mert az otthoni népiskolában nemesek hogy meg nem tanultak magyarul, de sokan közülök még jól olvasni sem tudnak, a mi természetesen roppantul megnehezíti az amugy is nagy és terhes munkát végző s meglehetősen szerényen javadalmazott tanárok feladatát. — valóban ritkaság, elismerést érdemel az olyan szép iskola, melyben a gyermekek 6 éven át magyarul folyékonyan és kifogástalanul beszélni megtanultak. — Megengedem, hogy meggyökben is van ilyen iskola, de Nógrádmegyében magam ismerem a többi közt kettőt: a cseh-brezóit (megyénk határán, egészen tótok lakta vidéken) és a maskovait (Lonszev mellett), mindkettő ág. ev. felekezeti, melyekben az iskolás gyermekek a 6 évestől felfelé kivétel nélkül magyarul beszélnek s melyek közül a cseh-brezói a mult iskola év végén magyar tannyelvűnek jelentetett ki.

Bendik János cseh-brezói és Jankó Sámuel maskovai tanítóknak természetben roppant nagy munkájukba került e valóban feltűnően szép eredmény, s ezt csakis magyar beszéd- és értelemgyakorlatok, magyar beszélgetés s kitűnő iskolai könyvek, melynek közé tartozik a Groó Vilmos-féle vezérkönyv, felhasználása mellett érthették el.

S ezzel elértem azt, a miért tulajdonképen — ezen néhány soraimmal bátor vagyok a „Gömör-Kishont”-ot felkeresni, hogy t. i. a Groó Vilmos-féle kitűnő vezérkönyvet a magyar nyelv érdekében a tanító urak, kik előtt különben ugysem már ismeretlen, figyelmébe ajánljam.

Az iskolai tanév elején vagyunk. — Némely megyei iskolában már szept. elején kezdődött meg, némelyekben pedig csak okt. elején fog kezdődni a tanítás.

A nem magyar ajku népiskolák tanítói és előjárói kétségtelenül nagy szolgálatokat tennének a magyar nyelv érdekében, ha az igen szép sikerrel működő tanítók — példájára, kik iskoláikban megyénk igen érdemes kir. tanfelügyelőjének Vezérkönyvét használják, mely országosra a legkitűnőbb szolgálatokat teszi, kivétel nélkül hoznák be — iskoláikba. Az igaz, hogy sok munkát ad de én annyira meggyőződtem e könyv kitűnő voltáról, hogy az azon tanítónak, a ki kellő egyszerűséget és buzgósággal s nem kevesebb kitarással használja az illető osztályokban, maga könnyíti meg későbbi — munkáját, melyet a magyar nyelv tanításával végeznie kell, most iskoláját 6 éven át, csak úgy mint a cseh-brezói és maskovai tanítók, azon színvonalra emelheti, hogy az iskolás gyermekek mindig magyarul fognak beszélni vele és tanulni tőle.

x + y.

Gömör-Kishont t. e. vármegye alispáni hivatalától.

Hirdetmény.

12240. sz. — A köztanácskozás tárgyát képező közügyek elintézésé végett szükséges törvény- és szabályrendeletileg megállapított rendes őszi közgyűlés határnapja, főispán ur ő méltóságával egyetértőleg, folyó évi **október hó 18-ik napjának d. e. 9 órájára** és a következő napra Rimaszombat városába kintetvén midőn erről a közönség ezennel értesítettik és a vármegyei bizottság tagjai személyes megjelenésre hivatalból tisztelettel felkérnek. — egyidejűleg köztudomásra hozatik, hogy ez alkalommal a köztanácskozás és elintézés kiválóbb tárgyait: az 1890-ik évi vármegyei költségvetés megállapítása; az 1890-ik évi virilis bizottsági tagok névjegyzékének bemutatása és a folyó év végével kilépendő választott megyei bizottsági tagok helyeinek, törvényszerű választás után leendő betöltése iránti intézkedés, — a jövő évben szükséges megyei pódadók és a közmunka-váltásdíj mennyiségének meg-

imponál még akkor is, ha tartalma kevésbé volna drága és értékes.

Igaz, hogy a kiállítás nem teljes. Egyes országok gyéren, mások épen nincsennek képviselve. De annál inkább kitett Franciaország magáért, megmutatva újra, hogy a forradalmak és politikai küzdelmek közt sem feledti a béke munkáját előbbre vinni.

A szepművészetek kiállítása talán a leginposansabb. A szobrokat tartalmazó osztály közepén izmosra nőt elszázi nő fehér alakja áll, erős, de nem durva kezével elesett francia harcost emel, a másikban az elejtett fegyver. A márvány megelevenülni látszik a bosszu hevével, a szemek tele elhatározással tekintenek . . . a porosz határ felé. Hány francia ifju ismétli vágyó lelkesüléssel mit a művész szobra alá írt: „Quand m'ém e!” . . . Mit lehetne a mai ifjuságunkból, hasonló befolyások mellett alkotni?

Egyébiránt az emberi szivbe oly mélyen belenyulni, azon eseményeket, melyek az embert leginkább érdeklik és megragadják, oly ügyesen feldolgozni mint ők, egy nemzet sem képes maig sem. Szobraik, képeik, színműveik mindezt tanúsítják. Más irányban lehetnek gyöngék, hiányozhatik náluk a teljesség, de ebben erősek nagyon.

Páris városának pavillonjai más oldalról mutatták be az élvezetek városát, mint a milyenről a legtöbb idegen látja.

Fogalmat nyújtottak róla, hogy mennyi szorgalom, tanulmány, a híres francia mérnökök és közigazgatási tisztviselők mily buzgó összeműködés, kellett ahhoz, hogy Páris a világ egyik leg tisztább és legegészségesebb városává emeljék.

E tekintetben III. Napoleonnak vannak nagy érdemei, nem csupán a fákkal szegett nagy boulevardok kiépítése, hanem a földalatti csatornák megteremtése, körül is. E csatornában 70—80000 ember van elfoglalva állandóan, ezek azonban nem csak a csatornákra ügyelnek, hanem a telephon és telegraph vezetéseket is rendben

állapítása, valamint a törvény 46-ik §-a értelmében a tárgysorozatban szabályszerűleg hirdetendő egyéb közérdekű ügyek fogják képezni.

Kelt Rimaszombatban, 1889. évi szeptember hó 12.

Bornemisza László, alispán.

Alispáni intézkedés a vármegye területén fellépott szarvasmarhabetegségek megátlása tárgyában:

12146/889. sz. — Rozsnyói járásbeli főszolgabíró tiszti jelentése és a beterjesztett helyszíni jegyzőkönyv tanúsága szerint K.-H.-Várallya községben a ragályos száj- és körömfájás járványszerűen fellépett.

12047/889. sz. — Rozsnyó r. t. város polgármestere a felvett jegyzőkönyv kíséretében bejelenti, hogy a város területén a ragályos száj- és körömfájás járványszerűen lépett föl.

Határozat: Tekintettel arra, hogy rozsnyói, rimaszécsi és tornallyai járásbeli főszolgabíroknak beterjesztett hivatalos jelentései szerint a ragályos száj- és körömfájás a jársáik területéhez tartozó több községben járványszerűen kiütött; tekintettel arra, hogy Rozsnyó és Jolsva r. tan. városok polgármesterei is hivatalos jelentéseikben ugyancsak hitelesen előadják, miként ezen veszélyes kör nevezett városok területén is járványszerűen fellépett; ne hogy ezen járványként megalapított ragályos betegség továbbterjedése által, az egész vármegye állattenyésztő lakosságát még súlyosabb csapás érje — törvény és fennálló szabályrendelet intézkedéseinek megfelelőleg a következőket rendeltem, s annak pontos végrehajtására és ellenőrzésére járásbeli főszolgabírokat és városi polgármestereket személyes felelőség terhe alatt szigorúan kötelezem. És pedig:

I-ször: A mint a hatóságuk területéhez tartozó községek valamelyikében, egyszerre legalább 3 udvarban, vagy külön fekvésű tanyában s majorban, avagy egyszerre legalább husz állaton tör ki a ragályos száj- és körömfájás, ily esetben intézkedni kell, hogy:

1. az egész község állatai egymással ne érintkezzenek, és a határból ki ne hajtassanak, takarmányféle és trágya a határból ki ne szállíttassék, s a lovak kivételével az állat állomány istalózása — a mennyire lehetséges — fogantatossággal;

2. hogy a lovak kivételével, marhalevelek ki ne adassanak, — az egyéb állatokra nézve előbb kiadott marhalevelek pedig az előjárósághoz megőrzés végett beszoláltassanak;

3. hogy mészárosok és marhakereskedők a községbeli istállókba ne menjenek;

4. hogy a községhez vezető utakhoz örök állíttassanak, hogy lovak kivételével állatokat a községben által ne bocsássanak, hanem oly utra tereljnek, melyen a község elkerülhető;

5. hogy mihielyt valamely községben a ragályos száj- és körömfájás járványa hatóságilag megállapított, erről a szomszéd községek azonnal értesítettnek;

6. hogy a szenedő állatok teje forgalomba ne hozassék, — fel ne használtsassék, — hanem megsemmisíttessék; az ezen betegségekben elhullott állatok bőre pedig fertőtleníttessék;

7. hogy azon állatok, melyek a száj- és körömfájás betegségét legelőterületen kapták meg, a betegség megszüntetése a törvény által előírt gyógykezelésben ezen legelőterületen részesíttessenek, — s járványmentes községbe, vagy tanyákra be ne hajtassanak.

Utasítottak járásbeli főszolgabírok arra is, hogy szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertéseket a már vészes és körözött vármegyék területéről ezen vármegye területére — csakis szabályszerű — állatorvos által kiállított — egészségi bizonyítvány mellett engednek behozni, — s ezen rendelkezés szigorú betartására illető községek előjáróit kellően tanítsák be, — az az ellen vétőket pedig szigorúan büntessék meg.

Kötelességévé tétetik egyszersmind megyei állatorvosnak, hogy a járvány tartama alatt kiválóképen ezen kör elnyomására irányozza tevékenységét.

Mint hogy azonban ezen intézkedések a már terjedőleg fellépett járvány elfojtására magokban véve elegendőknek nem minősíthetők, — s a közigazgatási szempontok szigorúan megkövetelik, miként egyes rosz indulatú egyének lelkiismeretlen üzérkedése által a lakosság közérdekeinek veszélyeztetése és fertőzése által a ragályos beteg-

tartják. Napoleon idejében e cloakákban még banquetteket is rendeztek.

A csatornák egy része Grenvilliernél ágazik ki, hol tartalmukat gazdasági célokra fordítják, a bemutatott káposztafők, répa és egyéb bámulatosra nőtt termékek mutatják mily sikerrel. A hygienicus kongresszus buzgó tagjai még meg is izlelték a cloakáknak homokrétegen átszűrt vizét, mely akkor már újból szűzies, átlátszó tisztaságban tündöklék. Mikor fogunk mi ehhez hasonló eredményekkel dicsekedhetni?

A reconstruált Bastille a maga St. Antoine utcájával mutatja, mennyit nőtt Páris 100 év alatt. — **Hogyan** oszlott szét a fény és vagyon oly néprétegek közt is, melyek XVI. Lajos idejében alig rendelkeztek betevő falattal. A szerény házak helyett, melyeknél a mi Rimaszombunk nem egy díszesebbet mutat fel, mint épültek pompás, gazdag paloták. Az izlés durvasága, a modor faragatlansága helyébe mint lépett a magasabb ideálok után törekvés. Időközben hány forradalmat értek reá csinálni s hányat fognak még?

A Trocadero óriás koncert-teremben ezernegyszáz zenész gyűlt össze hangversenyezni. A Marseillaise ismert, de mégis megkapó zenéje alig szűnő tapsvihart kelt föl. Majd még ismertebb accordok szállanak szét a nyitott ablakokon át, a virágos mezők fölé, le az Eiffel-toronynak, melynek lábainál százezrek élvezik a vasárnap nyugalmát, a délutáni verőfényt, a francia szellem alkotásainak melegét. Befonva idegen művészet virágai közé, e motívumok megőrzik ősi erejüket úgy is, s a forradalmak nemzete egy perczre ünnepleni látszik annak küzdelmeit, ki Rhodostóban álmodik szabadságról, szebb jövőről: ez a „Marche Hongroise” a Rákóczy-induló!

Jó ismerni Páris minden oldalról, illő a színházak, restaurántok, hypodromok mellett gondolni a keresztényiség munkájára is, melyet egy aránylag kicsi, de buzgó csoport végez. — E meggyőződés vezette lépteimet, midőn a „Keresztény ifjak társulatának” helyiségeit fölkerestem.

ség egészséges helyekre leendő elhúrozolása lehetőleg megakadályoztassék:

II-ször: Rozsnyó árasbeli főszolgabírói és a ker. állami állatorvos véleményének meghallgatása után, az 1887. VII. t. cz. 36. §-a alapján a következő vészkerületeket alakítom meg:

1. A rozsnyói főszolgabírói járás egész területe, — beleértve Rozsnyó és Dobsina r. t. városokat is.

2. A dullázai kerület: ide tartoznak Czakó, Bodoló pusztá, Zsíp, Ujfalu, Baracza, Iványi, Zádorháza, Radnót, Rimaszecs, Ósíz és Hamva községek, valamint az ezen községekhez tartozó puszták és tanyák.

3. A putnoki vészkerület: Hóth és Kelemér községekkel s ide tartozó puszták és tanyákkal.

4. Az egyházasbásti vészkerület: Almágy, Dobfenék, Péterfala községekkel és az ezen községekhez tartozó puszták és tanyákkal.

Ezekhez képest a szarvasmarhákra, juhokra, kecskékre és sertésekre nézve a rozsnyói főszolgabírói járás területén: Pelsűcz, Csetnek, Rédova községekben, valamint Dobsina és Rozsnyó r. t. városokban, — továbbá Putnok, Feled és Rimaszecs községekben a heti- és országos vásárok további intézkedésemig eltilatnak, illetve a fent jelölt helyeken tartandó állatvásárokról a szarvasmarha, juh, kecske és sertés általában kizáratik.

Mihez képest jbeli főszolgabírok és városi polgármesterek utasítottak, hogy a vészkerületekbe osztott községek szoros zár alá helyezése tekintetében megfelelő intézkedéseket tegyenek, s a törvény által előírt kötelezettségek teljesítése alól senkit kedvezményben ne részesítsenek; s hogy a fentebb elsorolt községek heti- és országos vásárainak betiltása felől egyrészt a vásártartó tulajdonosokat minden késedelem nélkül szabályszerűen értesítsék s másrészt pedig a közönséget ezen eltűlt határozaton széles mérvű sürgős közhirre tétele által idejében értesítsék, s általában pedig saját hatáskörükben a tilalom pontos betartására nézve intézkedjenek.

Az elrendelt vészkerületekben vészbiztosok alkalmazása szükséges lévén, felhivatnak jbeli főszolgabírok és városi polgármesterek, hogy vészbiztosokként lehetőleg állatorvost, esetleg ember-orvost vagy valaki más megbízható egyént rendeljenek ki. — kik feljogosítva lesznek az ellenőrködő felügyelet gyakorlatára.

Ertesítendő lézen a lakosság, hogy a vészlepte helyekről egészséges község területére lovakon, öszvér és szamarakon kívül más — hasított körmű állatokat szigorú büntetés terhe alatt tilos behajtani, a fertőzés gyanuja alatt álló községek lakosai azonban ezen fajú állataikat is azon feltétel mellett, hogy azok az alkalmazott vészbiztosok által egészségesnek bizonyíttatnak, mely igazolvány a marhalevelekre vezető, — egészséges területű községekbe, — és vásárookra is elhajthatják.

Megyei állatorvos utasítottak, hogy a vészlepte községek marha-állományát szakértői kezelés, illetve felügyelet alá vévén, 5 naponkint vizsgálja meg, s eljárásáról valamint annak eredményéről ide jelentést tegye meg.

Végül felhivatnak járásbeli főszolgabírok és városi polgármesterek, hogy a szomszédos vármegyék körözött azon községeiből, hol a ragályos száj- és körömfájás fellépése megállapított, — hatóságok területére hasított körmű állatok behozatalát tiltsák be, az eltűlt határozat pontos megtartását teljes szigorral ellenőrizzék. A vásártartó tulajdonosokat pedig általában figyelmeztessék, hogy vásárokat csakis állatorvos közbejötté mellett tarthatnak s ebbeli mulasztásuk szigorú büntetéssel lesz büntetendő.

Rimaszombat, 1889. szeptember 12-én.

Bornemisza, alispán.

Gömörvármegye legtöbb adót fizető megyebizottsági tagjainak 1890. évre összeállított ideiglenes névjegyzéke:

1. Gr. Andrássy Manó nagybirtokos 10177-05 kr
2. Dr. Schopper György megyéspüspök 6586-79 kr
3. Gr. Serényi Béla nagybirtokos 4240-05 kr.
4. Báro Luzsánszky Henrik nagybirtokos 2964-63 kr.
5. Farkas Abrahám nagybirtokos 2303-63 kr.
6. Radvánszky Károly nagybirtokos 2105-17 kr.
7. Báro Vay Aladár nagybirtokos 2103-34 kr.
8. Weisz Károly kereskedő 1894-98 kr.
9. Szentiványi Miklós nagybirtokos 1819-12 kr.
10. Borbély László nagybirtokos 1807-23 kr.

Elegans ternek, jó konyha, sok könyv, hírlap, öszszegyűjtve mindaz, mi a fogékony fiatalságot magához csatolhatja. Ez egylet pihenő, szórakoztató és tanuló hely azoknak, kikben van elég erő a jövőért lemondani a divatos kedvtelésekről. Emeli a morált, vallásosságot és szakszerű műveltséget egyaránt. Mintha a nagy nyitott ablakokon át megtisztulva hatolt volna be Páris levegője, s a „boulevardok zenéje” e fényes termekbe.

— Lépjünk a balconra — ösztönzött vezetőm, az egylet szives titkára. — Ez itt a „Rue du Faubourg Montmartre”, honnan nem egyszer omlott a bösz nép árja a Tuilleries felé, — sietett hozzá tenni.

— Amaz a „Boulevard Montmartre” — mutatott tovább az emberek, kocsik, omnibuszok, újságok és egyéb bódékkal annyira megrakott utcára, hogy a földből szinte egy darabot sem lehetett látni.

Egy perczre mindketten ott feledtük szemeinket e képen, melyet az eső után előtűnt nyári nap sugarai aranyoztak meg.

— Mily élet, mily nagy bűnök és mily erények! — sohajtottam fel mintegy öntudatlanul.

— Igaz uram — vágott bele kísérom — mais c'est la vie Parisienne — ez Páris!

Vegyük ezekhez Versailles, St. Cloud-t, St. Germain-t, Malmaisont Beauharnais Josephine elhagyott menedékét, Bougival virágos nyári fészkeit, a Louvre dás gyűjteményeit, a Palais des Invalides aranyos templomát, hol I. Napoleon pihen, telve kíváncsi látogatók ezreivel; a vár daczára is zajos Bois de Boulogne-t, melynek hulló lombjai anyyi édes óra emléket takarják, a fehér ruhás, izgalom és vágyódástól sápadt menyasszonyokat, kik régi szokás szerint, a vizeses „châlet”-jában költik el a hagyományos nászbedet — s lesz talán némi fogalmunk a profán és nemes élvezetek azon összehalmózásáról, melyet a francia főváros a jubiláris esztendőben látogatóinak nyújt.

B. I.

11. Molnár Viktor nagybirtokos 1595-33 kr.
12. Ragályi Ferenc nagybirtokos 1556-47 kr.
13. Dapsy Béla földbirtokos 1451-20 kr.
14. Hanvay Zoltán földbirtokos 1404-17 kr.
15. Szentmiklóssy István földbirtokos 1379-05 kr.
16. Sárközy Gyula földbirtokos 1370-30 kr.
17. Heinzelmann Emil vasgyáros 1332-63 kr.
18. Fáy Barnabás földbirtokos 1222-59 kr.
19. Dapsy Vilmos nyug. cur. bíró 1220-29 kr.
20. Vajda Ferdinand földbirtokos 1097-29 kr.
21. Samarjay János földbirtokos 1088-47 kr.
22. Bornemisza István földbirtokos 1073-71 kr.
23. Szentmiklóssy Aladár földbirtokos 1043-84 kr.
24. Flaskó György földbirtokos bérlő 1041-37 kr.
25. Ragályi Gyula földbirtokos 1021-50 kr.
26. Hanvay Aladár földbirtokos 1010-37 kr.
27. Heinzelmann Alfréd földbirtokos 996-17 kr.
28. Vad András földbirtokos 925-33 kr.
29. Molnár Lajos földbirtokos bérlő 900-11 kr.
30. Br. Kemény Géza földbirtokos 871-75 kr.
31. Szilárdy Oktáv földbirtokos 871-43 1/2 kr.
32. Czibur Gusztáv földbirtokos 829-85 kr.
33. Szilárdy Béla földbirtokos 798-31 kr.
34. Szelezky Dienes földbirtokos 786-04 kr.
35. Fáy Viktor földbirtokos 738-48 kr.
36. Hámos Árpád földbirtokos 710-88 kr.
37. Brones István földbirtokos 710-80 kr.
38. Kerepessy Márton földbirtokos 704-88 kr.
39. Hevessy József földbirtokos 702-72 kr.
40. Fáy Gusztáv főispán 693-36 kr.
41. Hevessy László földbirtokos 689-86 kr.
42. Hámos László földbirtokos 683-82 1/2 kr.
43. Hámos József földbirtokos 681-61 kr.
44. Braun Mór földbirtokos 678-80 kr.
45. Hevessy Bertalan földbirtokos 676-10 kr.
46. Hámos Antal földbirtokos 668-71 kr.
47. *Guha Viktor uradalmi erdőtiszt 638-44 kr.
48. Hevessy Benedek földbirtokos 589-36 kr.
49. *Molnár József ügyvéd 572-76 kr.
50. Gudelfingen Luczian földbirtokos 572-59 kr.

(Folytatása következik.)

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület közgyűlése.

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület első vándor közgyűlését Nagy-Röczen folyó hó 15. és 16-ik napjain tartotta meg. A város lelkes, hazafias előjárósága és társadalma ünnepi díszben várta vendégeit, az egylet tagjait, mert nemcsak a köz- de a magánépületeken is lengett a tricolor, jelképezve a szíves, magyaros „Isten hozott”-at. Jelképezte azt, hogy nemcsak együtt érez a magyar kultúra előharcosaival, de az e kultúraért vívandó harcban magának is részt követel. — 15-én délután érkeztek meg tömegesen az egylet tagjai, köztük az egylet elnöke, meggyéni több jeles vezérferfia. Az estét a közművelődési egyesület alapítókéje javára rendezett színelőadás és táncestély töltötte be. A másnap 16-án délelőtt a polgári iskola nagy termében tartott gyűlésen megjelent minden vidéke képviselője volt. Nagy és díszes közönség volt jelen. A megyei notabilitások közül megjelentek: Fáy Gusztáv főispán, Bornemisza László alispán, Fáy László és Hámos László országgyűlési képviselők; Kubinyi Géza főszolgabíró, továbbá Fáy Gyula, Szentmiklóssy István, Maléter Ede, Dráskóczy László, Mária-sy Barna, Mária-sy Gyula, Marton János, Remenyik Ede Jolsva város polgármestere, vele együtt Jolsváról többen, s az egyesület nagyröcei tagjai csaknem teljes számban. Török Bálint elnök remek, tartalmdus beszédben nyitotta meg a közgyűlést, melyben az egylet nemes célját, törekvését ismertette, kérte, buzdította a tagokat, hogy annak megvalósítása érdekében mindent kövessenek el, mit csak a hazafiai kötelesség s hazafiai érzületük előír.

Megható jelenet következett ezután. A három Latinák testvér, kik ploszkói gyárukat — tekintettel előreladatokra — beszűntették, az elszámolás alkalmából 2000 forint alapítványt tettek, melyből 1000 forint illetve kamata a ratkói óvodára fordítandó, a másik 1000 forint kamata felett a közművelődési egyesület rendelkezik. — Könyv esillogott, a meghatottság és lelkesedés könyve a szemekben, midőn felolvasták az alapító levelet, melynek minden sorából, minden betűjéből a hazaszeretet melege sugároz ki. Közéletünk e három veterán bajnokának, meggyéni társadalmá tisztelet és kedvelt alakjainak melegen mondvá köszönetet az egylet elnöke s hálaérzetüknek dörgő éljében adtak kifejezést az egylet jelen volt tagjai. Az egyesület elhatározta továbbá, hogy jegyzőkönyvi közzétételén kívül egy küldöttséget fog meneszteni Ploszkóra, mely élő szóval is kifejezze az egylet hálás köszönetét. E küldöttség tagjai: Török Bálint elnök, Mihalik Dezső alelnök, Groó Vilmos igazgató és Farkas Abrahám. — Mintán az egyletet Stefanosok Károly polgármester üdvözölte a város nevében rövid, de meleg szavakban és Mihalik Dezső mint a nagyröcei vidéki kör elnöke ékes beszédében, a közgyűlés sorrendjének tárgyalása megkezdődött az igazgató-választmány terjedelmes s az egylet eddigi működését teljesen feltüntető jelentésének felolvasásával. — E szerint van az egyletnek jelenleg 2161 tagja, ebből 115 alapító, 645 rendes fizető, 149 tanító és 1252 pártoló. Alá van írva 14605 forint 33 kr., ebből be lett fizetve 10340 frt 33 kr. Az egyletnek van most 7958 frt 16 kr. vagyona, nem számítván ehhez a csak imént tett 2000 frtos alapítványt. Kimerítően szól aztán a jelentés az egyletnek mult évi működéséről.

Majd Groó Vilmos igazgató olvasta fel szakavatottan összeállított bő és tanulságos jelentését. Jelentéséből kiemeljük, hogy megyénk területén 41 óvoda működik, melyből 16 rendes, 25 pedig csak nyári. A 25 nyári óvodát 483, a 16 rendes óvodát 1430 egy összesen 1913 kisdéd látogatja, a nyári óvodák fenntartása 589 frtba, a rendesekké 7900 frtba, így összesen 8489 frtba került. Az óvodák felállításának helye és módja élénk eszmecserét idézett elő, melyben résztvettek Kubinyi Géza, Bornemisza László, Mihalik Dezső, Terray Gyula és Bartholomaeidesz Gy., elvül állították fel, hogy azok első sorban a gócpontokban s a nyelvhatáron állítandók fel. — A jövő évi költségeloirányzat idézett elő ismét vitát, s ezzel kapcsolatban a körök évi működése is tárgyalás alá került. A bevétel 2905 frtba van előirányozva, ugyanannyira a kiadás is. A vidéki körök az őket megillető 1/3-on kívül közművelődési célokra kapnak a jövő 1889/90-ik egyleti évre bizonyos összegeket és pedig: a) A esetneki kör

óvodája fenntartására bevétele 2-ik és 3-ik harmadát 50 frtot; b) A nagy-röcei kör, a nagy-röcei és ratkói óvodákra 340 frtot; c) A tiszolczi kör óvodájára 150 frtot; d) A garami kör helpai óvodára és épület helyreállítására 280 frtot; e) a nyústayi kör óvodájára s esetleg felállítandó óvodára 100 frtot; f) a jolsvai kör két nyári óvodára 100 frtot; g) a rozsnói jkör, — ha költségvetését az igazgatóválasztmány helyesnek találja — 100 frtot. Iskolai felszerelés 100 frt. Egyleti igazgatás 230 frt. A többi tőkésítettik. — Nehány apróbb folyó ügy, segély elintézése után a közgyűlés, mely a legszebb rendben folyt le, véget ért. — A tagok a gyűlés helyéről a kisdédlovó intézet meglátogatására indultak, hol a tapasztaltak felett teljes meglegedésüket nyilvánították. — A gyűlés közébéd követte, miről lapunk más helyén referálunk.

Sorainkat azzal végezzük, ha sok oly buzgó erkölcsi testület volna mint Nagy-Röcze, sok oly buzgó társadalom, mint a nagy-röcei, a magyar cultura nemsokára országsszerte teljes diadalának örömmepét ülheti. Kl.

S z i n h á z.

A lefolyt hét ügy erkölcsi mint anyagi tekintetben eredményesebb volt a megelőzőnél. Az igazgató elismerést érdemel azért, hogy egy paedagógiai és kulturális tekintetben nagy fontosságú eredeti tragédiát is bemutatott és pedig a legkitünőbbek egyikét: Katona József Bánk bánját. A czimzseropet Balog Árpád játszta teljes igyekezettel a közönség sűrű tapsai közt, itt-ott elütött a hivatott Bánk személyesítőtől, mindemellett nincs okunk kétkedni azon, hogy a fiatal művész bir annyit talentummal, amennyi a nagyobb alkotásokra szükséges. Major Ida kitünő Melinda volt, ki tehetségeinek naponkint több-több tanujelét adja. Eredeti alakok voltak Köröndi (Petur) és Somogyi (Tiborez), amaz kurucz észjárása, égő hazafiságot lehelő dikcióval, ez az elsnaryargatott haza élethű rajzolásával. Német nem juttatá érvényre teljesen a fondor lelkületű Biberach alakját. Balog Alajosné Gertrudja méltóságos volt. Közönség, főleg diákság szép számmal.

Pénteken szintén már csak irodalomtörténeti jelentőséggel bíró előadás volt: a „Peleskei nótárius”, melyben a közepes számu közönséget Somogyi és Balog Árpád mulattatták. A máskülömben örök becsű bohózat ezuttal nem tett nagy hatást. Minden tekintetben sikerültebb volt a szombaton előadott „Uff király”, melynek ugy dalmai, mind szövege folytonos érdeklődésben tarták a közönséget. Balog Árpád ugy játszott, mintha „Uff” volna legjobb szerepe; színpadon és nézőtérben esodálatos jó kedv uralkodott, mi a szereplőket annyira felvillanyozta, hogy egytől-egyig mind jól játszottak. Különösen sok tapsot kaptak Herzeg E., Prager Zs., Köröndi, Német, Keleti. — Vasárnap egy hétköznapi termék került színpadra, melyben a híres félmillióstórnó motívumai vannak feldolgozva. A bohózat nem mulattatta a közönséget. Sikerültebb volt a hétfői „Király fogás”, mely oly szép számu közönséget vonzott a színházba, a minőt csak műkedvelői előadásokon szoktunk látni: minden hely el volt foglalva. Herzeg E. és Prager Zs. szépen énekeltek, — utóbbinak Keletivel előadott kettősét a közönség megismételtette. — hasonlólag nagy tetszésben részesültek Somogyi és Néme euplettei. Balog, Szerdahelyi és Ágotai megállták helyüket.

Helybeli hírek.

Csieder Károly ev. ref. egyházmegyei gondnok s a rimaszombati takarékpénztár ig. elnöke, hosszabb időt töltvén Stooszon, a napokban helyreállt egészséggel hazakereszt.

Szép Aladár jeles tehetségu fiatal színész, kinek vendégszerelését lapunk mult számában jeleztük, ma esütörtökön lép föl „Lilli”-ben. Az egykor hírnemes művésznőnek Gyöngyösiné-Mátray Laurának fiát ajánljuk közönségünk figyelmébe.

Érdekes mezzanatot hallottunk emlegetni a Károly Lajos főherceg mult heti dobsinai időzése alkalmából. Ugyanis a kirándulás rendezője egyik megyei főtisztviselőt állítólag a következőleg hívott meg a főhercegi dejeunerhez: „kedves pajtásom, ha csak lehet majd nekod is szorítok egy helyet az asztalnál.” „Köszönöm — felelt az önéretébenlen méltatlanul és tapintatlanul megsértett tisztviselő — nem kérek belőle.” — „Miért, — folytatja a rendező — az mindig szerencse, ha az embert egy főhercegi asztalhoz meghívják.” — „Az szerencse, de az ilyen meghívást egyáltalán nem tartom szerencsémnek.” — Az egész párbeszéd a főhercegi pár és vendégek közélében folyván, a rendező — ugy látszik — maga is érezvén eljárása helytelenségét, csillapítólag így szóllott: „kérek kedves barátom, egy kissé esenedesebben beszélj, mert itt mindenki ért és beszél magyarul.” Epen azért beszéltem ily hangosan, felelt a tisztviselő és sarkon fordulva ott hagyta a derék urat, s nem is jelent meg a dejeuner-n. Az illető főtisztviselő méltatlankodása szerintünk is teljesen jogosult volt, mert a főhercegi asztalhoz nálánál sokkal kevésbbé illetékes tisztviselők lettek illó modorban meghiva.

Öngyilkosság. Kovács István, városunk szülötte, helybeli k. törvényszéki díjnok, ki pár évvel ezelőtt szépen tett érettségi vizsgálatot a helybeli főgymnásiumban, a mult hét vége felé a Széchenyi kertben egy délután ismeretlen okból föbe lötte magát. A jóra való ifju esendes természetű volt, ki még a légynek sem vétett, s mind kortársainak, mind föllebvalóinak szeretetét megnyerte, nagy fájdalomt és bánatot hagyott jó szülőire, kik többi gyermekek mellett e nagy fiokban találtak gyönyörűségüket. Béke a boldogtalan ifju hánvaira!

Vármegyei ujdonságok.

Halálozás. Abszolon Ferenc rozsnói kir. aljárás-bíró Lindwiesenben f. hó 13-dikán hirtelen elhalt. Oszinte részvét kíséri sirjába a fiatal bírót, kinek tehetsége és tanulmányai szép jövőt engedtek jóslni.

Közeledik a megalósalúshoz! Mint egyizben már szöllöztettük, hogy a Rimaszombath esteli 10 órakor érkező személyszállító tehervonat meghosszabbítás, illetve a személyszállításnak ezen vonaton Tiszolcziig leendő kiterjedése tekintetéből a közlekedésügyi miniszterium megke-restetni céloztattott; értesülésünk szerint a Rimavölgyi felső vidéke, Murány és Nagy-Röcze város közönsége Baross Gábor miniszterhez, erre vonatkozó kérvényét a közel mult napokban benyújtotta.

Szini előadás. A gömörmezei magyar közművelődési egyesület közgyűlése alkalmából a nagyröcei műkedvelő-társulat Vidor Pál „Ingyenclók” címü népszínművét hozta színpadra állandó színpadán folyó hó 15-én az egylet tagjai tiszteletére. E eszelvényénelküli, de kitünő színpadi ismerettel és hatással írt darabot valóban művészi tökélyvel adták elő, el annyira, hogy annak hiányait a nézők teljesen elfelejték s az előadás sikerültsége folytán a legkellemesebb és legmulatságosabb estét töltötte el a színházban az ott megjelent fényes közönség. A siker orozslánrésze mindenesetre a Mihalik Dezsőné, ki kedves játékkal s dalával a Budapestre felkerült naiv falusi lánykát művészi vervevel tudta személyesíteni, vetekedik vele Perjessy Lászlóné, kinek drámai előadása, játéka a legfinyásabb igényűt is kielégíthetett. Emelték az előadás sikerét Csenka Béláné, Tóth Irén, kik a meggazdagodott s felfuvalkodott koresmáros családot, — Pour Ella, ki a nagyvárostól rettegő öreg asszonyt, — játszották ügyesen. A közönséget állandó derültségben tartotta, ugy beszédmodora, mint mozdulataiban kiváló ügyességet mutatót Aschner István, mint Boros János, szavait gyakran félbeszakította a hálás közönség tapsvihara. Ersek Árpád a svihák ingyenclót, Beel Gyula a szélhámos nagyvárosi gavallért, ki a házasság által való meggazdagodásban keresi szerencsétjét, jól és helyesen alakították. Különösen kitünt Bárdossy Pál a bátorralan, de jó szívü szerelmes fiatal paraszt legényt correct felfogással adott játéka által. Kostenszky Pál pedig a lovagias, de gyserfü embert, a szerelmes, de kötelességet hiven tudó rendőrt adta szabatosan. A közönség kedvenc alakjai a „Csengőérez dalkör” tagjai: Hensch Emil, Plenczner Andor, Nagy Lajos és Gallai Andor voltak, kik szónoklatokat, tetszés és nem-tetszésük, meglepetésük kifejezését mindig dalban adták elő. A közönség többször megújázta dalaikat. Bárdossy Miklós, mint Czinke cigány, Lux János, mint hordár, Pour Bella és Petermann K., Plentisz Endre kis szerepeiket kellőleg kidomborították. A lelkesedés tetőpontjára hágtott akkor, midőn a Bárdossy nővérek zengték el gyujtó dalaikat, kik a rendezőség felkérésére arra szíves örömet vállalkoztak. Üde, tiszta iskolázott hangjuk teljesen betöltte a termet. Külömben ismerik őket a rimaszombatiak a közelmúltból — hallották, a mi többet ér, mint az ily száraz hír. — A nagyröcei műkedvelők ismét egy igen szép díszletet szereztek be ez alkalomra, egy nagyvárosi utcát, kivitele rá vall szerzőjére, a népszínház festő műtermére. — Az előadást kedélyes táncvigalom követte, minek csak a reggeli 6 óra vetett véget.

Bankett. Nagy-Röczen f. hó 16-án a gömörmezei közművelődési egyesület tagjai tiszteletére a városi vendéglő nagytermében Nagy-Röcze város társadalma több mint száz teritékü bankettet rendezett. Az egylet tagjai — élükön a megyei élet kitünőségeivel, ezek némelyike bájos nevével és leányával, — vettek részt. Az ebéd kitünő volt. Az első toasztot Stefanosok Károly polgármester mondta, éltetve a megjelent főispánt Fáy Gusztávot, nem kötelességből, ugymond, de a város közönsége tiszteletének és ragaszkodásának kifejezése céljából. Utánna Mihalik Dezső emelt szót, fenkölt beszédben éltette Török Bálintot, az egylet érdemdu elnökét, majd Kubinyi Géza éltette Mihalik Dezsőt, mint aki vármegyénkben legtöbbet tett a nemzetiségekkel való küzdelemben s ebből kifolyólag a magyar cultur érdekében. Perjessy László Bornemisza László alispánra üritette poharát, mint a kit emelkedett szelleme, tapintata folytán a közbizalom, a szabadakat emelt ama díszes, történeti polezra, melyről épen e szabadakaratot kell kormányoznia. A mit kiváló erélyvel tesz is. Bornemisza László eszmék sé költői képekben gazdag beszédében ama szellemet éltette, mely a közművelődés alapját, létét képezi, és van hivatva fenntartani. Heinz Frigyes a közművelődés egy apostolát Groó Vilmost, Groó Vilmos pedig azon nemes keblü és hazaszeretettel lángoló férfiakat köszönti fel, kik nemcsak a szóval, de tettel jegyzik fel nevüket a közművelődés anyakönyvébe, élteti a Latinák testvéreket alapítványaikért. Hámos a műkedvelő társulatért, Kubinyi Géza, Tornyos, Mihalik Dezső a hölgyekért emelték poharát, Oeska a megjelent vendégekért, aztán folyt a toasztok árja, az ebéd csak késő délután ért véget. Ebéd után a fürdőbe rándultak ki, honnan a hideg miatt csakhamar vissza kellett térni, hogy a nagy vendéglőben a közös kedélyes vacsorát elköltsék mit megelőzőleg a Bárdossy nővérek elbájoló éneke tett élvezetessé. Vacsora után folyt a tánc, s a társaság a legjobb kedvben egész éjjelig együtt maradt.

Grögorecz János varbóczyi lakos f. hó 14-én a Bakostöréki határ erdejében felakasztva találtatt. — A nyomozat fogja kideríteni valjon büntett avagy öngyilkosság ténye forog e fenn.

A pelsüci volt megyeházi épületek eladását a m. kir. belügyminiszter Fáy Gusztáv fő- és Bornemisza László alispán által tett egyező jelentésük következtében jóváhagyta. Hol őseink századokon át a megyei önkormányzat és magyar szabadság védelméről tanácskoztak, ott a tizenkilencedik század uralkodó eszméje, a munka üti fel tanyját. A politikai tanácskozás esarnokából a munka és vagyonszerzés esarnoka válik. Melyiknek van nagyobb jövője? A megye már régen megszűnt politikai tényező lenni s Pelsücz mint megyei székhely nem birt jelentőségre jutni. Mint egy ott nagyon is indikált faipari gyár helye állandóbb anyagi és szellemi jólétre fog emelkedni, mint a zajos megyei közgyűlések idejében. Az ipar jólétet és műveltséget terjeszt. Kivánjuk, hogy a pelsüci faipar gyár ezen vidék anyagi és szellemi jólétének kiváló tényezőjévé fejlődjék.

Kisdédovodai vizsga és multság. A gömörmezei magyar közművelődési egyesületnek nagyröcei köre által Ratkón ez év elején szervezett óvodájában e hó 5-én volt a vizsga-ünnepély. Örömmel hallgatták a jelen volt szülők és pártfogók a kisdédok énekét, értelmes magyar feleleteiket és gyönyörködtek szép játékaik és foglalkozásaikban. Osztatlan elismerésüket fejezték ki özv. Zimanné özönöké, ki ezen intézményt egy rövid félév alatt annyira tudta megkedveltetni, hogy ezen városban nem találtatik 3—6 éves korban lévő kisdéd, ki ezen óvodát örömmel ne látogatná, 54 kisdéd részestül itt szakértő gondos ápolásban, nevelésben s valamennyi el sajátítja rövid idő alatt a magyar nyelvet. A megyei közművelődési egyesület hasznos munkát teljesít ily intézetek felállításával, és azért méltó, hogy azt e megyében minden magyar ember támogatassa.

A nagyröcei államilag segélyezett alsófoku ipariskola ötödik értesítőtje közzé tette Kordos János igazgató. A tanulók iskolalátogatása az előző évihez képest

javult s erkölcsi magukviselése sem esett kifogás alá. A zárviszga alkalmával rendezett munkakiállításon azonban kevesebb tanuló vett részt mint tavaly, a mi nagy hiba, mert a résztvevők számának fokozódni kellene annyira, hogy az lenne a kivétel, ki munkát nem hoz. A kiállított tárgyak azonban az izlés emelését igazolták. A 3 tagból álló tanfelügyelő állandó figyelemmel kísérte a Stefánusok Károly elnöke alatt álló felügyelő-bizottság, s az iskolát dr. Bernát István ipariskolai orsz. felügyelő s Groó Vilmos tanfelügyelő is meglátogatták. A tanulók jutalmazására Stefánusok Károly és Hlavács Sámuel urak adományából 12 firt fordított.

Marhavásár beszűntetés. A szomszéd Abauj-Torna és Szepesmegyékben a szarvasmarha között a száj- és körömbetegség annyira elterjedt, hogy a minisztérium ezen megyében a marhavásárokat tartását megszüntette.

Nyilvános számadás. Folyó hó szeptember 1-én az almagyi tűzkárosultak javára az ajnóeski fürdőben tartott táncmulatság alkalmával felűfizettek: Méltóságos Br. Kemény Geyza 9 firt 50 kr. Török Maria uróné 4 firt 50 kr. Agócs Antal, Nagy Albert, Rozinay György, Untener Mihály, Szilbert Lajos, Klein Dávid, Pongrácz László, Török Ferencz, Büchler L., Löwy Jónás 50—50 kr. Pozsonyi Károly 1 firt 50 kr. Fekete M., Borluj József, Czeze Imre, Okolicsányi Béla, 50—50 kr. Braun Mór 1 firt 50 Szilágyi Jánosné uróné 50 kr. Kelemen János 50 kr. összesen 25 forint. — A tűzkárosultak nevében a neves szívű adakozóknak halás köszönetét fejezi ki Egyházasközpont, 1889. szept. 2-án. Jádý Ferencz körjegyző.

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázat.

796. sz. A m. k. igazságügyminiszter ur ő nagyméltósága folyó évi szeptember 7-én 2621. számú rendeletével a vezetésem alatti rimaszombati kir. törvényszéknel az eddigi létszámon felül még egy bírói állás rendszerezéséért. — arra ezennel pályázatot nyitattik.

Felhívotnak emélfogva mindazok, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy pályázati kérvényeket ezen hirdetésnek a hivatalos lapban háromszori megjelenésétől számítottól két hét alatt hozzám annál is inkább nyújtsák be, mivel a metalan elkészenetén érkezendő kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Pályázóktól a nyelvismeret igazolása megkívántatik. Folyamodók közül azok, kik bánya szakértők, előnyben fognak részesülni.

Rimaszombat, 1889. szeptember 16-án.

Fornét Jenő, kir. tszéki elnök.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernáth István.**

Magán-hirdetések.

Regále épületek eladása.

A roznányi püspökségnek tulajdonát képező — gömörmezei **Rozsnyó városában** — **Sajó Püspöki és Velkenye** — továbbá abauj-tornamegyei **Somodi** községében fekvő **vendéglők** (koresma épületek) **gyógy-fürdők** és tartozékaik, zárt ajánlati versenyyel egybekötött szóbeli árverés útján, külön-külön elfognak adatni.

Az árverés a roznányi épületekre nézve folyó évi **szeptember hó 23-án Rozsnyón**. — a sajó-püspök-velkenyiekre nézve **szeptember hó 25-én Sajópüspökiben**. — s végül a somodi községbeliekre nézve **szeptember hó 28-án Somodiban**, mind három helyen az uradalmi gazdasági irodákban, — fog mindenkor **délelőtti 10 órakor** megtartatni.

Mennyiben az eladásra kijelölt ingatlanok esetleg hasznóberbe is adatnak; ajánlatok erre vonatkozólag is benyújthatók.

A részletes feltételek a püspöki jószág-igazgatóságnál Rozsnyón s Sajópüspöki és Somodiban az uradalmi gazdasági hivataloknál betekintheők.

Kelt Rozsnyón, 1889. szeptember hó 14-én.

FÁBIÁN FERENCZ,

1—2 püspök-uradalmi jószágigazgató.

Hirdetmény.

Az osgyáni közbirtokosság tulajdonát képező s ugyanezen község 3. székben foglalt s a 3. 559. 560. és 1348. helyrajzi számok alatt levő ingatlanok u. m. koresmaépület, állás, istálló, malomépület a hozzá tartozó kizárólagos vízjoggal, mészárszék-épület, istállók és vágóhíddal; — azonkívül 18 kat. hold és 1200⁰ föld s rét, 6 kat. hold és 40⁰ kővágóhely **folyó év szeptember hó 22-én délelőtti 10 órakor** a helyszínén önkéntes árverés útján el fognak adatni, — úgy egyenkint, — mint összesen. — A venni szándékozók felhívotnak, hogy a becsár 25% bánatpénzzel lássák el magukat.

A feltételekről alólírott közbirtokossági igazgató ad felvilágosítást.

Kelt Osgyánban, augusztus 31-én.

3—3 **Horváth László,**
közbirtokossági igazgató.

Értesítés.

A vonalszakaszos menetjegy életbeléptetése alkalmával bátorkodom félhivni a n. é. közönség becses figyelmét

a várgedei gyógyító fürdő

olesó használatára, a mennyiben a Rimaszombatból és visszautazás személyenkint második osztályon 44, harmadik osztályon 30 kr. potom árba kerül. S ha az ember Rimaszombatban reggel 7 órakor felül a gőzösre, Várgedén van fél 9 órakor, s megfürödve szórakozhatik fél 12-ig, a mikor aztán ebédre is visszamehet. A ki pedig tovább is akar időzni, a délelőtti 4 vagy esti 8 órai vonattal térhet haza

Jó ellátásról gondoskodik

4—4 **Klein Sámuel,** bérlő.

Uj virslis-üzlet.

Tisztelettel tudatom a helybeli és vidéki n. é. közönséggel, hogy e hó elejétől eddigi jó birnek örvendő **mészáros-üzletemet virslis-üzlettel** egészítettem ki, — hol a nap bármely szakában frissen készült **tormás- és lére készült virslik, szavaládé-, párisi stb virslik** is jutányos áron a legpontosabb kiszolgálat mellett kapható és megrendelhető.

Vidéki megrendelések a leggyorsabban és pontosan eszközöltetnek.

Rimaszombat, 1889. szeptember 10.

Szabó József, mészáros.

VÉGHLESI

VERA-forrás

Hazánk legtisztább, legolcsóbb és legjobb szénsavdús, égvényes

SAVANYUVÍZÉ.

VÉGHLES SZALATNAN (Zólyom megye.)

Főraktár **RIMASZOMBATBAN:**

3—10 **KERN ADOLF** urnál.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajtónak **Lenkey János** végrehajtást szenvedő elleni 150 firt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő a Feled, Jánosi és Pálfalában fekvő a feledi 16. pálfalai 76. jánosi-i 190. székben foglaltakra az árverést 471 firtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanra az 1889. évi november hó 4-ik napján délelőtti 10 órakor Feled községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 46 firt 31 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1889. évi szept. hó 6. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.

Meghívás.

A nagyrócezi kölesönös segélyszövetkezet **folyó 1889. év október hó 6-án,** vagy ha ezen a napon a közgyűlés határozatképes nem volna, folyó év október hó 20-án, mindkét esetben délutáni 2 órakor a szövetkezet házában tartandó rendkívüli közgyűlésre, melynek tárgya: a betérjesztendő módosított alapszabályok tárgyalása, illetve elfogadása, — a szövetkezet összes tagjait tisztelettel meghívja.

Nagy-Rőczén, 1889. év aug. 31.

3—3 **Hlavács Sámuel,** elnök.

Pénzt 1—10

sorsjegyekre, értékpapírokra, bankzálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletvekre, arany- és ezüst pénzneműekre bármily összegig olcsón ad

LŐRY J.

banküzlete

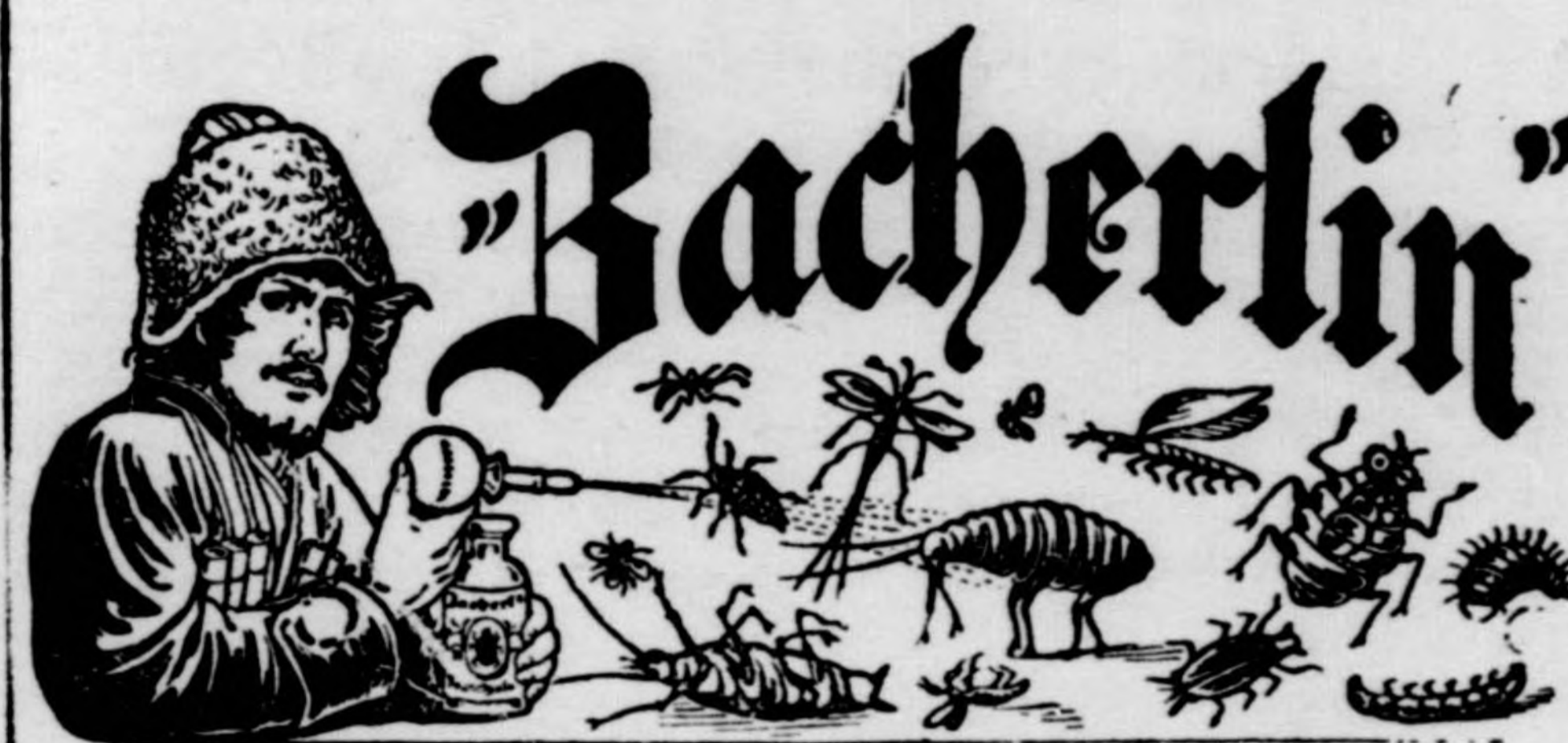
Budapest, IV., hatvani-utca 17.

Hirdetmény.

Ratkó város tulajdonát képező **három korcsmahelyiség,** ugymint a városháza aiatti, Hosztinyecz és Rózsa lakóházak a hozzájuk tartozó melléképületekkel és belsősséggel együtt **folyó évi szeptember hó 25-én** délelőtti 9 órakor a városháza tanácstermében tartandó nyilvános árverés útján három, esetleg hat évre a legtöbbet ígérőnek bérbe fognak adatni; miről az érdeklődők oly hozzáadással értesíttetnek, hogy az árverési föltételek addig is a városházán bármikor megtekinthetők.

Kelt Ratkón, 1889. évi szeptember hó 10.

Gallo János, városi főbíró

A legkitünőbb valamennyi rovar ellen!

Ezen legujabb kiváló különlegesség meglepő erővel és gyorsasággal pusztít el lakásokban, konyhákban és vendéglőkben mindennemű férget, nemkülönben háziállatainkon, istállóknak, növényeken, üvegházakban és kertben.

Valódi minőségű „ZACHERLIN“ csak névalírás és védjeggyel ellátott eredeti palaczkokban árultatik, mi nyitott papírosban méretik ki, az sohasem „Zacherl“-féle különlegesség!

ZACHERL J. Bécs. I. Goldschmiedgasse 2.

Kapható a következő czégeknel:

Rimaszombatban: Tibély S. A., Hamaliár Károly gyógyszerész, Diekmann Armin és Stech Kálmánnál.

Dobsinán: Gömöri Sámuelnél.

Jolsván: Hoffmann Miksánál.

Losoncban: Kirchner Danó, Kirner József, Szlavy Lajos, Zwid J. V. és fia, Pokorny Lajos és Luteska Danónál.

Nagy-Rőczén: Dedinszky J. és Nandrássy Gy.-nél.

Nyústyán: Groszberger Ignácznál.

Pelsüczön: Pártos Miksánál.

Putnokon: Fekete Nándor gyógyszerésznél.

Rozsnyón: Fábry Károly, dr. Pösch József gyógyszerész és Farkas és Laghoffernél.

Tiszolczon: Böhm Józsefnél.

Tornallyan: Urszinyi S. gyógyszerésznél. 10—10

Hirdetmény.

4045. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Bodrogközy Lajos** rimaszombati lakos végrehajtónak **Grekoso Márton** kokovai lakos végrehajtást szenvedő elleni 68 firt 62 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Kokova községben fekvő a kokovai 126. szék. A. 1—8. sorszám alatt $\frac{2}{3}$ urb. telekből 38. számú házból és urb. erdő s legelő illetményből Grekoso Mártont illető $\frac{1}{3}$ rész jutalékára az árverés 362 firtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi szeptember hó 30-ik napján d. e. 10 órakor Kokova községben a község bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 36 firt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1889. évi június hó 8. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.